

Studiu de caz privind dezvoltarea de abilități emoționale, consilierea socială/ vocațională a preșcolarilor/ elevilor din grupul țintă pentru proiectul POCU/784/6/24/139599

Studiu de caz privind consilierea unui adolescent în risc de abandon școlar

ProAcces R4.1:DEZVOLTARE ABILITAȚI EMOȚIONALE, CONSILIERE SOCIALĂ, SUPT EMOȚIONAL/PSIHOLOGIC, CONSILIERE VOCAȚIONALĂ

Studiu de caz privind consilierea părinților ai căror copii manifestă tulburări de comportament (preșcolari/elevi cu caracteristici ale membrilor grupului țintă al Proiectului).

- Adesea, copiii preșcolari dar și elevii aflați într-o situație vulnerabilă prin plecarea unuia dintre părinți la muncă, în străinătate, declanșează tulburări comportamentale ca reacție la stress, ca parte a statusului emotional negativ pe care nu îl pot gestiona corespunzător.
- La copiii mici (grupa de vârstă 3 – 5 ani) metodele de intervenție trebuie să vizeze în primul rând mediul familial, încercare de conștientizare de către părintele/tutorele copilului asupra faptului că regulile de comportament se formează și respect în primul rând în familie, că trebuie să existe consecvență în aplicarea lor, ca și în recompensele sau sancțiunile pe care respectarea/nerespectarea regulilor le atrag.

Demersul consilierii

- De aceea, demersul de consiliere se va centra în primul rând pe părinți.
- **Etapa a I- a a consilierii** – psihoeducație pentru înțelegerea condiției copilului, a semnelor și simptomelor asociate ei, a cauzei care generează aceset simptome, a faptului că nu este vorba despre un copil rău, ci de unul nefericit, care nu știe cum altfel să atragă atenția asupra a ceea ce trăiește.

Demersul de consiliere

- **Etapa a II a a consilierii trebuie să accentueze faptul că un copil cu tulburare comportamentală este o misiune permanentă și dificilă.**
- Primul pas pentru consiliere este ca părinții/tutorii să înțeleagă importanța contribuției lor în procesul de terapie și îmbunătățire a simptomelor comportamentale.

Demersul de consiliere

- E important ca un copil/adolescent care prezintă tulburări comportamentale să aibă parte de **o evaluare cuprinzătoare** cât mai curând de la sesizarea simptomelor, în care să fie investigată și posibila existență a altor tulburări ce pot fi asociate cu aceasta (tulburare de hiperactivitate cu deficit de atenție (ADHD), tulburări de învățare, tulburări de dispoziție (depresie, tulburare bipolară) și tulburări de anxietate).
- Motivul principal pentru care este recomandată această evaluare extinsă este faptul recunoscut în literatura de specialitate succesul terapiilor aplicate ar putea depinde de tratarea în paralel a tulburării coexistente.

Demersul de consiliere

- Comportamentul opoziționist este o parte integrantă normală din procesul de dezvoltare al copiilor de doi până la trei ani și a adolescenților timpurii. Copiii se opun din când în când, mai ales dacă sunt obosiți, supărați, flămânzi sau stresați. Adolescenții se pot certa, pot răspunde într-un mod inoportun, sunt rebeli, nesupuși regulilor existente și chiar sfidează uneori părinții, profesorii sau alți adulți cu autoritate.
- Frecvența și consecvența cu care se manifestă aceste comportamente în comparație cu alți copii/adolescenți de aceeași vârstă și nivel de dezvoltare; și modul în care afectează viața familială, socială și școlară a copilului/adolescentului sunt cele care le încadrează dincolo de domeniul normalității.

Demersul de consiliere

- Programele și terapiile recomandate sunt:
- **PARINȚILOR**
- Programe de formare în managementul comportamentelor cu scopul de a-i ajuta pe aceștia, dar și pe alți adulți implicați, să gestioneze comportamentul copilului;
- Psihoterapie familială adresată întregii familii, având ca obiectiv îmbunătățirea comunicării reciproce;

Demersul de consiliere

- ***COPILOR***

- Psihoterapie individuală pentru copil/ adolescent în scopul dezvoltării unui control mai eficient al furiei;
- Terapii și programe de formare a abilităților cognitive de rezolvare a problemelor cu scopul de a rezolva cu adevărat problemele și subsecvent pentru a reduce negativitatea;
- Programe de formare a abilităților sociale având ca obiectiv creșterea flexibilității, a toleranței la frustrare în relații în principal cu colegii dar și cu alte persoane și îmbunătățirea abilităților sociale (*American Academy of Child and Adolescent Psychiatry – AACAP - 2007*)

Demersul de consiliere

- **Etapa a -III- a consilierii trebuie să detalize programele prin care părinții își pot ajuta copiii**
- **Programele de formare comportamentală a părinților** s-au dovedit a fi cel mai de succes tratament pentru schimbarea comportamentelor neconforme ale copilului. (Hall P.S., Hall N.D.; 2003)
- Acasă este domeniul unde se pot realiza schimbările fundamentale, comportamentale, și de tip sistematic. La rândul lor, educatorii/profesorii e recomandat să înțeleagă tehnicile de analiză și inginerie a comportamentului pe care părinții le învață, pentru a putea utiliza tehnici similare în sala de clasă atunci când copilul este pregătit. În felul acesta, copilul va fi sprijinit să utilizeze abilitățile de control al comportamentului nou învățate și la școală.

Demersul de consiliere

- Programul identifică și rafinează **patru abilități esențiale** pentru părinți ce le permit să consolideze comportamentele pozitive adecvate:
- *Oferirea de asistență/participare.* Este recomandat părinților **să ofere atenție pozitivă copilului**, manifestată prin descrierea comportamentului adecvat (de exemplu, „montăm un lego împreună”) sau sublinierea comportamentului dorit (de exemplu, „citește o carte”). Atenția și participarea părinților susțin și promovează un comportament adecvat. În esență, ea constă în “etichetarea” într-o manieră obiectivă, descriptivă și specifică, fără judecăți de valoare, informând copilul că părintele participă însă fără a-l solicita

Demersul de consiliere

- **Întărire socială pozitivă (laudă)**, descrie în mod autentic ceea ce face copilul permițând acestuia să știe că părintele apreciază comportamentul. Utilizează trei tipuri de recompense: recompense fizice (\îmbrățișări, sărutări, mângâieri, bătăi pe spate); recompense verbale neetichetate (cum ar fi „Bună treabă”, „Îmi place asta”) și recompense verbale etichetate, specifice pentru comportamentul care se dorește întărit (“Mulțumesc că ți-ai pus haina” sau „Iti mulțumesc că m-ai ajutat cu coșul de gunoi”). Lauda e necesar să respecte anumite caracteristici: să fie specifică, descriptivă, pozitivă, neintruzivă și nondirectivă

Demersul de consiliere

- **Ignorare.** Forehand și McMahon (apud. Hall P.S., Hall N.D.; 2003) consideră un comportament vital al părinților ignorarea comportamentului inadecvat al copilului lor.
- Componentele ignorării eficiente sunt eliminarea contactului vizual, verbal și fizic și a atenției nonverbale atunci când copilul se comportă în mod neadecvat. Pleacă de la ipoteza că **atenția părintelui** întărește comportament necorespunzător al copilului, ignorarea e o metodă de a elimina această întărire

Demersul de consiliere

- **Utilizarea de comenzi alfa.** Modelul lui Forehand și McMahon (apud. Hall P.S., Hall N.D.; 2003) include două tipuri de comenzi, alfa și beta: comenzile alfa sunt comenzi clare și concise iar comenzile beta sunt orice directive care nu sunt clare și concise.
- Comenzile beta sunt cereri care nu sunt specifice comportamentului; un lanț de comenzi (“închide jocul, îmbracă-te în pajama și culcă-te”), solicitări care vin sub formă de întrebări (ne spălăm pe dinți?) sau sunt urmate de justificări (Curăță-ți camera, este dezordine și urmează să vină prietenul tău).

Demersul de consiliere

- Iată, în plus, o serie de sfaturi pe care le puteți oferi părinților:
- Întotdeauna construiți pe aspectele și experiențele pozitive; lăudați și dă-i copilului laudă și întăriți pozitiv atunci când dau dovadă de flexibilitate sau cooperare,
- Atunci când conflictul cu copilul dumneavoastră e pe cale să se înrăutățească, luați o pauză. E un model ce îl va sprijini pe copil atunci când acesta decide să ia o pauză pentru a preveni propriile reacții exagerate,
- Selectați-vă bătăliile. Este importantă prioritizarea lucrurilor pe care doriți să le facă copilul,

Demersul de consiliere

- Stabiliți limite rezonabile, adecvate vârstei.
- Păstrați-vă și alte interese în viață înafara copilului dvs. cu ODD, astfel încât timpul și energia să nu fie direcționată integral către copilul dvs.
- Solicitați sprijin de la ceilalți adulți (profesori, soț) care sunt în relație cu copilul dumneavoastră,
- Gestionați-vă propriul stres făcând alegeri de viață sănătoase: exerciții fizice, relaxare, perioade de răgaz sau dedicate unor activități împlinitoare